

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.05.161

**Inventaris van het archief van het
Nederlandse Gezantschap in Portugal
(Lissabon), (1759) 1888-1954 (1957)**

Versie: 06-07-2021

G.P. de Vries

Nationaal Archief, Den Haag 1990

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	7
Openbaarheidsbeperkingen.....	7
Beperkingen aan het gebruik.....	7
Materiële beperkingen.....	7
Aanvraaginstructie.....	7
Citeerinstructie.....	7
Archiefvorming.....	8
Geschiedenis van de archiefvormer.....	8
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	10
De verwerving van het archief.....	11
De verwerving van het archief.....	11
Inhoud en structuur van het archief.....	12
Selectie en vernietiging.....	12
Ordening van het archief.....	12
Verwant materiaal.....	13
Beschikbaarheid van kopieën.....	13
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	15
ARCHIEF GEZANTSCHAP (1759) 1888-1944.....	15
I. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD.....	15
II. STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN.....	15
A GEZANTSCHAPSAANGELEGENHEDEN.....	15
C CONSULAIRE AANGELEGENHEDEN.....	15
E CONFERENTIES.....	16
H HANDEL EN ECONOMIE.....	16
J JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN.....	17
L DIVERSEN.....	17
M MILITAIRE AANGELEGENHEDEN.....	18
P POLITIEKE AANGELEGENHEDEN.....	18
R VERDRAGEN.....	20
U UITGEWEKENEN.....	20
ARCHIEF GEZANTSCHAP (1888) 1945-1951.....	22
I. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD.....	22
II. STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN.....	22
Aa GEZANTSCHAPSAANGELEGENHEDEN.....	22
Ac CONSULAIRE POSTEN.....	23
Bb JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN.....	23
Ha/c ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN.....	23
La LUCHTVAART.....	24
Ld INDONESIE.....	24
Ma MILITAIRE ZAKEN.....	24
Nc REPATRIERING.....	24
Nf1 NEDERLANDERS IN PORTUGAL.....	24
Oa NATURALISATIES.....	24
Pa/c POLITIEKE AANGELEGENHEDEN.....	24
X DIVERSEN.....	25
Z RODE KRUIS.....	25

ARCHIEF REGERINGSCOMMISSARIAAT VOOR DE NEDERLANDSE VLUCHTELINGEN IN PORTUGAL 1940-1945.....	26
ARCHIEF GEZANTSCAP (1940) 1948-1954 (1957).....	28
I. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD.....	28
II. STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN.....	28
1 ORGANISME.....	28
Algemeen.....	28
Personeel.....	28
2 PROTOCOL.....	28
3 JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN.....	29
Volkenrecht en internationaal recht.....	29
Publiekrecht.....	29
Privaatrecht.....	29
4 AANGELEGENHEDEN VAN OPENBARE ORDE.....	29
5 WATERSTAAT, VERKEER EN VERVOER.....	30
Wateren.....	30
Scheepvaart.....	30
Luchtvaart.....	30
6 ECONOMIE, ARBEID.....	30
Algemeen.....	30
Economie.....	30
Goederen.....	31
Productie en consumptie.....	31
7 SOCIALE AANGELEGENHEDEN.....	31
Maatschappelijke voorzorg en hulpbetoon.....	31
Sociale en medische hulp.....	31
8 CULTURELE AANGELEGENHEDEN, VOORLICHTING.....	31
Algemeen.....	31
Onderwijs.....	32
9 STAATKUNDE, LANDSVERDEDIGING, INTERNATIONALE ORGANISATIES.....	32
Binnenlandse staatkunde.....	32
Buitenlandse betrekkingen.....	32
Militaire verdediging.....	32
Internationale organisaties.....	33

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Gezantschap in Portugal (Lissabon), (1759) 1888-1954 (1957)

Periodisering:

archiefvorming: 1888-1954

oudste stuk - jongste stuk: 1759-1957

Archiefbloknummer:

Z80

Omvang:

231 inventarisnummer(s); 8,00 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Gezantschap te Portugal (Lissabon), (1759), , 1888-1954 (1957)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het gezantschap vervulde eind 19e eeuw een belangrijke rol in de onderhandelingen tussen Nederland en Portugal betreffende Timor (Indonesië). Tijdens de Tweede Wereldoorlog had ze opnieuw een belangrijke rol, om de betrekkingen met het vrije en strategisch gelegen Portugal goed te houden. Ook de vluchtelingenzaken in die tijd vielen ten dele voor rekening van het gezantschap. Het gezantschap bestond in Portugal uit slechts een hele kleine staf, een gezant en een kanselier.

Het archief bevat onder andere stukken betreffende consulaire bijstand, betreffende Nederlandse vluchtelingen in Portugal en andere landen tijdens de Tweede Wereldoorlog, stukken betreffende gezanten werkzaam in Lissabon, betreffende overige Nederlandse consulaten in Portugal en Portugese koloniën, over politiek en handel in Portugal en haar koloniën, betreffende Timor en stukken over de moorden op de Portugese koning Don Carlos en kroonprins Louis Philippe en de Duitse gezant Baron von Baligand.

Tevens is in deze inventaris het archief van het Regeringscommissariaat voor de Nederlandse Vluchtelingen in Portugal over de periode 1940-1945 opgenomen.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Deels openbaar, deels beperkt openbaar (A).

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Gezantschap in Portugal (Lissabon), (1759) 1888-1954 (1957), nummer toegang 2.05.161, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Gezantschap Lissabon, 2.05.161, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Het gezantschap kreeg in 1893 een bemiddelende rol te spelen tussen de Nederlandse en de Portugese regering inzake het bepalen van een duidelijke en nauwkeurige grensbepaling tussen de beide bezittingen in Timor. In 1899 werden opmetingen gedaan, door een gemengde commissie. De bevindingen werden vastgelegd voor een tractaat, dat in 1904 tot stand kwam. Een meningsverschil ontstond over het gebied o'Kussi. De gemengde commissie gaf zijn opdracht terug en de kwestie werd langs diplomatieke weg in behandeling genomen. De overdracht van de soevereiniteit van de enclaves kon geen plaats vinden. In 1911 werd Maucator door Nederland bezet. Dit leidde ertoe dat Portugal niet op de Nederlandse voorstellen in ging en verlangde dat Nederland het gebied Marcautor terug moest geven. Nederland wilde de gebieden niet afstaan. De kwestie werd aanhangig gemaakt bij het Hof van Arbitrage. Het Hof besloot in 1917 dat de gebieden moesten worden afgestaan zoals dat in het Tractaat van 1904 was bepaald. In 1917 kon het verdrag pas worden uitgevoerd.

De bezetting van Nederland in 1940 had het gezantschap te Portugal van de ene dag op de andere tot een sleutelpost gemaakt. Portugal was na de bezetting van de Franse kust door de Duitse troepen in juni 1940 vanuit Engeland de gemakkelijkst bereikbare toegang tot het Europese continent. Voor de luchtverbinding met Amerika en Nederlands Indië was het een onmisbare schakel. Het handhaven van zo goed mogelijke betrekkingen met Portugal was voor de regering in Londen een levenskwestie. Bijna alle passages van personen naar het Westelijk halfrond en Azië gingen per vliegtuig via Lissabon en de Azoren, vanwaar de oversteek naar Brazilië werd gemaakt. Bovendien belandden veel vluchtelingen in Portugal, vanwaar zij naar Engeland of een andere bestemming wilden vertrekken. De realisering van die plannen was echter van veel formaliteiten afhankelijk, naast politieke bekwaamheid moest de Nederlandse vertegenwoordiging in Lissabon ook veel initiatief tonen.

De situatie ter plaatse was daarmee in schrille tegenstelling. Het gezantschap bestond slechts uit een gezant en een kanselier. Gezant J.G. Sillem was in 1937 wegens onbekwaamheid in Athene overgeplaatst naar Lissabon, waar hij voor het neutrale Nederland weinig kwaad kon verrichten. Sillem verkeerde overeenkomstig zijn verouderde taakopvatting uitsluitend in de hoogste kringen. Contacten met Nederlanders had hij nauwelijks. Aanvankelijk scheen Sillem de toestand toch min of meer meester te zijn. De vele vluchtelingen in Lissabon werden goed opgevangen door een vluchtelingencomité, waarvan hij beschermheer was en waaraan zijn echtgenote samen met de honoraire consul generaal W.F. Zeegers, vanaf de oprichting op 13 mei 1940 energieke leiding gaven. Sillem bemoeide zich echter nauwelijks met dit werk. Sillem gedroeg zich alsof Nederland nog neutraal was. Het duurde dan ook niet lang, of klachten over Sillem bereikten Van Kleffens. Deze deed voorlopig niets, hoewel hij wist hoe ongeschikt Sillem was om een belangrijke post als Lissabon te bezetten. De situatie werd nog verergerd doordat de ongeschikte gezant het

voorwerp werd van kwaadaardige geruchten. Sillem heette te verkeren met de Duitse Gezant; zijn Duitse knecht zou de geheime cijfercode aan de Duitse geheime dienst hebben verkocht. Het kwalijkste van alles was echter Sillems mentaliteit. Hij was niet in staat zich geestelijk los te maken van de neutrale opstelling en een belligerente houding aan te nemen. Hij sprak over Duitsland niet als de vijand, maar als de goede buurman die een jammerlijke vergissing had begaan.

Deze houding, die Van Kleffens raak typeerde als 'negativisme' en de aanhoudende stroom van klachten, brachten begin 1941 Buitenlandse Zaken in actie. Van Kleffens verzocht Sillem beschikbaarheid aan te vragen, omdat hij door inactiviteit, te weinig rapportage en zijn houding tegenover vluchtelingen ernstig tekort was geschoten. Op 1 mei droeg hij de leiding van het gezantschap over aan Van Pallandt nadat de Portugese regering geweigerd had voor de benoeming van Van Haersma de With tot gezant haar agreement te verlenen. Met het vertrek van Sillem, waren de moeilijkheden niet voorbij. Een winstpunt was echter dat Van Pallandt actief en enthousiast leiding gaf aan de veertig medewerkers van het gezantschap en het consulaat generaal. Minder gemakkelijk was de samenwerking met Van Harinxma thoe Slooten, die als gedelegeerde van de Regeringscommissaris voor de Vluchtelingen in Frankrijk, Spanje en Portugal doorgaans in Lissabon verbleef. Deze nam het niet, dat Van Pallandt samen met de vertegenwoordiger van het Bureau Inlichtingen mr H. Maas Geesteranus allerlei hachelijke acties ondernam met betrekking tot de vluchtelingen. Van Harinxma wilde het gezantschap zoveel mogelijk buiten de vluchtelingenzaken laten. Formeel was dat juist, maar voor het verkrijgen van doorreisvergunningen en uitreisvisa moest hij toch het consulaat generaal of het gezantschap inschakelen. Van Pallandt liet Van Harinxma echter begaan en pas in 1942 kwam er enige samenwerking tot stand, zonder dat het ooit een gezonde verhouding werd. Na het vertrek van Van Harinxma naar Londen in 1943 kwamen de vluchtelingenzaken onder de hoede van het gezantschap.

De volgende diplomatieke ambtenaren waren belast met de leiding van het gezantschap te Lissabon:

Periode	Gezant
1861 1874	mr L.A.H. baron van Ittersum, zaakgelastigde.
1874 1876	mr D. Everwijn, minister resident.
1876 1881	J.A. Mazel, minister resident.
1881 1886	mr K.W.P.F. baron Gericke van Herwijnen, zaakgelastigde.
1886 1890	mr L.H. Ruysenaers, zaakgelastigde (1888) minister resident.
1890 1899	mr J.D.C. baron van Heeckeren van Kell, minister resident.
1899 1904	jhr mr H. van Weede, minister

Periode	Gezant
	resident.
1904 1908	jhr mr J.C.N. van Eys, minister resident.
1908 1914	mr dr W.I. Doude van Troostwijk, gezant.
1914 1924	jhr mr A. van der Goes, gezant.
1924 1930	jhr mr H.M. van Haersma de With, gezant.
1930 1932	G.H.W.M. ridder Huyssen van Kattendijke, gezant.
1932 1937	dr A. Loudon, tijdelijk zaakgelastigde (1934) gezant.
1937 1941	mr J.G. Sillem, gezant.
1941 1944	mr F.C.A. baron van Pallandt, zaakgelastigde.
1944 1945	dr R. Flaes, zaakgelastigde.
1945 1950	jhr P.A. van Buttingha Wichers, gezant.
1950 1956	mr E.N. van Kleffens, gezant.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het archief van de diplomatieke vertegenwoordiging te Lissabon over de jaren (1759) 1888 1954 (1957) werd in 1961 overgebracht naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Het archief was geordend volgens het rubriekenstelsel. Alle ingekomen en uitgaande stukken werden in chronologische volgorde ingeschreven in de agenda. Aan de hand van de aan elk stuk toegekende en in de agenda vermelde code werden de stukken vervolgens opgeborgen in dossiers.

Bij eerdere inventarisatie van het archiefgedeelte tot 1945 is de oude orde ernstig verstoord en zijn ten onrechte stukken vernietigd. Aan de hand van de lettercode kon de oude orde bij herinventarisatie worden hersteld.

Tot 1948 maakte men gebruik van een alfabetische lettercode die in 1945 werd gewijzigd en uitgebreid met deelrubrieken. Na 1948 is men overgegaan op het gebruiken van een decimale code (leidraad). In 1952 werd er een nieuwe decimale code ingevoerd. Het gevolg was dat de oude en nieuwe code door elkaar werden gebruikt.

In het gezantschapsarchief zijn ook een tweetal bundels privé correspondentie van Engelandvaarders aangetroffen. Na enig speurwerk konden deze stukken worden overgedragen aan de rechtmatige eigenaars.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Overbrenging van een overheidsarchief

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is krachtens bepalingen van de Archiefwet overgebracht.

Inhoud en structuur van het archief

SELECTIE EN VERNIETIGING

Het archief van het gezantschap te Lissabon over de jaren (1759) 1888 1954 had een omvang van 89 dozen (ca.10 meter). Tijdens de inventarisatie zijn 18 dozen (2,0 meter) vernietigd volgens de vernietigingslijst van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (1960).

ORDENING VAN HET ARCHIEF

Bij de herinventarisatie in 1991 is besloten de stukken met de oude decimale code om te zetten naar de nieuwe decimale code. Door het gebruik van verschillende archiefcodes ontstonden overlappingen in jaartallen tussen de dossiers betreffende hetzelfde onderwerp. Dit probleem is opgelost door middel van verwijzingen.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN

ARCHIEF GEZANTSCAP (1759) 1888-1944

I. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

- 102-119** Agenda's van ingekomen- en uitgaande stukken.
1896-1947. 18 delen
102	1896 jan. 1 - 1907 dec.30
103	1908 jan. 2 - 1915 okt. 7
104	1915 okt. 7 - 1916 nov.24
105	1916 nov. 24 - 1918 mrt. 19
106	1918 mrt. 19 - 1919 sep. 22
107	1919 sep. 24 - 1921 apr. 15
108	1921 apr. 15 - 1927 dec.31
109	1928 jan. 10 - 1932 dec. 6
110	1932 dec. 6 - 1936 aug.21
111	1936 aug.21 - 1939 nov. 7
112	1939 nov. 7 - 1941 mrt.20
113	1941 mrt.20 - 1942 jun. 10
114	1942 jun. 10 - 1943 sep. 2
115	1943 sep. 3 - 1944 sep.27
116	1944 sep.28 - 1945 nov. 6
117	1945 nov. 6 - 1946 jul. 10
118	1946 jul. 10 - 1946 dec.31
119	1947 jan. 2 - 1947 aug. 1

II. STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN

A GEZANTSCHAPSAANGELEGENHEDEN

- 120-123** Stukken betreffende gezanten werkzaam aan het gezantschap te Lissabon.
1913-1937. 4 omslagen
120	jhr mr A van der Goes, 1913-1914 en 1925-1926.
121	jhr mr H.M. van Haersma de With, 1925-1930.
122	G.H.W.M. Ridder Huyssen van Kattendijke, 1930-1935.
123	dr A. Loudon, 1932-1937.

C CONSULAIRE AANGELEGENHEDEN

- 124-129** Stukken betreffende de Nederlandse consulaten in Portugal en de Portugese koloniën.
1900-1937. 6 omslagen
124	Lissabon, 1900-1934

- 125** Lourenço Marques, 1900
126 Macao, 1900-1901
127 Mossamedes, 1902
128 Quilimane, 1900-1901
129 Sevilla, 1936-1937

- 130** Stukken betreffende de overname door de Portugese regering van de steiger (pont) van de Nederlandse Zuidafrikaanse spoorwegmaatschappij te Lorenço Marques. 1903-1907. 1 omslag
- 131** Stukken betreffende het incident met consul-generaal George te Lissabon inzake zijn functies als consul, koopman en scheepsagent. 1912. 1 omslag
- 132** Correspondentie met het Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake het eventueel vestigen van een honorair consulaat te Dilly (Portugees-Timor). 1941-1942. 1 omslag

E CONFERENTIES.

- 133** Stukken betreffende de conventie met betrekking tot de codificatie van het internationaal privaatrecht. 1896-1907. 1 omslag
- 134** Stukken betreffende de internationale vredesconferentie in Den Haag. 1900-1907. 1 omslag
- 135** Stukken betreffende de Haagse conferentie inzake het gebruik van hospitaalschepen in de tijd van oorlog. 1904-1907. 1 omslag
- 136** Stukken betreffende een ontwerpconciliatie verdrag tussen Nederland en Portugal. 1927-1929. 1 omslag

H HANDEL EN ECONOMIE

- 137** Rapport aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake de ontginning van de mijnen in Portugal. Afschrift. 1914. 1 katern.
- 138** Stukken betreffende de Portugese handelspolitiek. 1923-1939. 1 omslag

- 139** Stukken betreffende de handelssituatie in de Portugese koloniën.
1927-1936. 1 omslag
- 140** Stukken betreffende het aankopen van oorlogsmateriaal door
Portugal.
1931-1937. 1 omslag
- 141** Stukken betreffende het inkopen van goederen in Portugal door de
Nederlandse regering.
1943-1944. 1 omslag

J JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN

- 142-143** Registers van Nederlanders in Portugal.
1824-1943. 2 delen
- 142** 1824 - 1932 (Lissabon)
- 143** 1893 - 1943 (Portugal)

L DIVERSEN

- 144** Stukken betreffende de Nederlands - Britse begraafplaats in
Lissabon.
1759-1942. 1 omslag
- 145** Stukken betreffende de herdenking van 300ste geboortedag van
admiraal Michiel de Ruyter.
1907. 1 omslag
- 146** Stukken betreffende de emigratiewetgeving in Portugal.
1928-1938. 1 omslag
- 147** Stukken betreffende de aanvaring aan het Nederlandse schip
"Orania" veroorzaakt door het Portugese schip "Luanda" in de
haven van Leixoes (Porto).
1934-1937. 1 omslag
- 148** Stukken betreffende een reis van het Concertgebouworkest naar
Lissabon alsmede het bezoek van Willem Mengelberg aan Portugal.
1938-1942. 1 omslag
- 149** Correspondentie met het Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake
het steuncomité voor Nederlandse slachtoffers in Portugal.
1940-1941. 1 omslag
- 150** 'Gastenboek' van Nederlandse zeelieden.
1941-1944. 1 deel

- 151** Stukken betreffende Nederlandse organisaties in Frankrijk na de bezetting van Zuid-Frankrijk. 1943. 1 omslag

M MILITAIRE AANGELEGENHEDEN

- 152** Stukken betreffende de luchtvaart in Portugal. 1929-1935. 1 omslag
- 153** Stukken betreffende een bezoek aan Portugal van Hr. Ms. "Tromp" alsmede de aanvaring met het Duitse schip "Orinoco". 1938-1939. 1 omslag

P POLITIEKE AANGELEGENHEDEN

- 154-156** Stukken betreffende onderhandelingen tussen Nederland en Portugal inzake de grensgeschillen op Timor. (1858) 1888-1917. 2 omslagen, 1 pak
- 154** (1851) 1888 - 1906
- 155** 1909-1912
- 156** 1913-1917
- 157-160** Rapporten aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake politieke- en economische aangelegenheden in Portugal. Afschriften. 1896-1944. 2 omslagen, 2 pakken
- 157** 1896-1899
- 158** 1900-1904
- 159** 1905-1916
- 160** 1917-1945
- 161** Stukken betreffende de moord op de Portugese koning Don Carlos en kroonprins Louis Philippe. 1908. 1 omslag
- 162** Stukken betreffende de Portugese erkenning van de Sovjet-Unie alsmede het tegenstemmen van Portugal inzake de toetreding van de Sovjet-Unie tot de Volkenbond. 1925 en 1934. 1 omslag
- 163** Stukken betreffende de deportatie van revolutionairen, communisten en anarchisten naar Portugees Timor. 1928-1933. 1 omslag
- 164** Stukken betreffende de moord op de Duitse gezant Baron von Baligand te Lissabon. 1930. 1 omslag

-
165	Stukken betreffende onlusten op Madeira. 1931-1936.	1 omslag
166	Stukken betreffende de eventuele verkoop of verpachting van de Portugese koloniën aan buitenlandse mogendheden. 1932-1937.	1 omslag
167	Stukken betreffende de Portugese rijksconferentie inzake de financiële en economische en administratieve situatie in de Portugese koloniën. 1933.	1 omslag
168	Stukken betreffende eventuele voorstellen aan de Portugese regering inzake het vestigen van een nederzetting in Angola van 50.000 Duitse joden. 1933-1934.	1 omslag
169	Stukken betreffende communistische propaganda in Portugal. 1936-1938.	1 omslag
170	Stukken betreffende de Portugese houding in de Spaanse burgeroorlog. 1936-1938.	1 omslag
171	Stukken betreffende Japanse penetratie in Portugees Timor. 1936-1944.	1 omslag
172	Missive aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake het afbreken van de diplomatieke betrekkingen tussen Portugal en Tsjecho-Slowakije wegens het niet leveren van wapens aan Portugal. 1937. met bijlage.	1 stuk
173	Stukken betreffende de aanwezigheid van gevluchte Spanjaarden in Nederland. 1937-1938.	1 omslag
174	Stukken betreffende de politieke situatie in Spanje. 1937-1939.	1 omslag
175	Stukken betreffende bezoeken van de Portugese president Carmona aan de Portugese koloniën. 1938-1939.	1 omslag
176	Stukken betreffende de koloniale politiek van Duitsland met betrekking tot de Nederlandse en Portugese koloniën. 1938-1939.	1 omslag

-
- 177** Stukken betreffende de toestand in Nederlands-Indië gedurende de Tweede Wereldoorlog. 1940-1944. 1 omslag
- 178** Stukken betreffende de reis van de Ministers van Buitenlandse Zaken en Koloniën, Van Kleffens en Welter naar Nederlands-Indië. 1941. 1 omslag
- 179** Stukken betreffende Portugese en Duitse perscommentaren inzake een artikel van Minister van Kleffens in de Times over de verhoudingen tussen grote en kleine staten. 1943. 1 omslag
- 180** Stukken betreffende de Duitse behandeling van Nederlandse joden van Portugese afkomst. 1943-1944. 1 omslag
- R VERDRAGEN**
- 181** Stukken betreffende gesloten handelsverdragen tussen Portugal en diverse mogendheden. 1923-1943. 1 omslag
- 182** Stukken betreffende het statuut van Tanger. 1926-1936. 1 omslag
- 183** Stukken betreffende wijzigingen in het Marokkaans douanestelsel alsmede de acte van Algeciras. 1934-1939. 1 omslag
- U UITGEWEKENEN**
- 184** Stukken betreffende de evacuatie van Nederlandse vluchtelingen uit Spanje en Frankrijk. 1940-1942. 1 omslag
- 185-186** Registratieformulieren van Nederlandse vluchtelingen in Portugal. 1940-1944. 2 pakken
- 185** 1940-1944
- 186** 1943-1944
- 187** Stukken betreffende een mogelijke ontstemming bij de Spaanse autoriteiten inzake het van boord halen van vluchtelingen bij Gibraltar door de Engelsen. 1941. 1 omslag
- 188** Stukken betreffende de evacuatie van Nederlandse dienstplichtige vluchtelingen uit Zwitserland.

-
	1941-1942.	1 omslag
189	Stukken betreffende Nederlandse vluchtelingen in Frankrijk. 1941-1942.	1 omslag
190	Telegrammen inzake een clandestiene evacuatie van Nederlandse vluchtelingen uit Frankrijk naar Portugal. 1942.	1 omslag
191	Missive aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken te Londen inzake onrechtvaardige kritiek op de leiders der Offices weergegeven in rapporten van Nederlandse vluchtelingen. 1942.	1 stuk
192	Rapport van het consulaat-generaal te Madrid betreffende moeilijkheden die zich voordoen inzake de evacuatie per Spaanse schepen van Nederlandse onderdanen die zich in Zwitserland begeven. Afschriften. 1942.	1 omslag
193	Rapport van kapitein F.J. Molenaar inzake zijn onderhoud met dr A. Sevenster. Afschrift met bijlagen. 1942.	1 omslag
194	Lijsten van Nederlandse vluchtelingen in Portugal. 1942-1944.	1 omslag
195	Stukken betreffende Nederlandse vluchtelingen in Portugal. 1942-1945. op naam	1 pak
196	Instructies betreffende de behandeling van vluchtelingen in Portugal. 1943.	1 omslag
197	Stukken betreffende het verstrekken van visa aan Nederlandse vluchtelingen die willen vertrekken naar Amerika. 1943-1944.	1 omslag

ARCHIEF GEZANTSCHAP (1888) 1945-1951**I. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD**

- 198-202** Agenda's van ingekomen- en uitgaande stukken.
1947-1955. 5 delen
- 198** 1947 aug. 2 - 1948 mrt. 11
199 1948 mrt. 11 - 1948 nov. 2
200 1948 okt. 25 - 1950 jan. 19
201 1950 jan. 19 - 1953 feb. 20
202 1952 feb. 21 - 1955 apr. 28
- 203-206** Indices op het archief.
1944-1948. 4 pakken
- 203** A - Cn
204 Co - Gij
205 H - L
206 M - N

II. STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN**AA GEZANTSCHAPSAANGELEGENHEDEN**

- 207** Stukken betreffende kanselier L.P. Schols.
1926-1944. 1 omslag
- 208** Stukken betreffende de honorair attaché W.N.J. van Ditmar.
1940-1944. 1 omslag
- 209** Stukken betreffende de gezant mr J.G. Sillem.
1941-1947. 1 omslag
- 210** Stukken betreffende baron Collot d'Escury.
1943-1944. 1 omslag
- 211** Stukken betreffende C.H. van de Brink gezantschapsattaché belast
met het achterhalen van Nederlandse vermogensbestanden in
Portugal.
1944-1946. 1 omslag
- 212** Stukken betreffende de gezant jhr P.A. van Buttingha Wichers.
1945-1946. 1 omslag
- 213** Stukken betreffende dr Th. P. Bergsma tweede
gezantschapssecretaris.
1945-1946. 1 omslag
- 214** Stukken betreffende de handelsecretaris jhr E. Boreel.

1946. 1 omslag
zie ook inv. nr. 290

215 Stukken betreffende de waarneming van de Indonesische belangen
in Portugal.
1950-1951. 1 omslag

AC CONSULAIRE POSTEN

216 Dienststaten van consulaire ambtenaren in Portugal en de
Portugese koloniën.
1878-1951. 1 omslag

217-221 Stukken betreffende de Nederlandse consulaten in Portugal en de
Portugese koloniën.
1920-1952. 5 omslagen
zie ook inv. nrs. 284-289

- 217** Angra do Heroismo, 1949
- 218** Figuera da Foz, 1949
- 219** Porto, 1920-1952.
- 220** St. Vincent, 1923-1950
- 221** Vianna do Castelo, (1894) 1948-1949

BB JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN

222 Stukken betreffende nalatenschappen.
1935-1951. 1 omslag

HA/C ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN

223 Rapporten aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake de
economische- en financiële situatie in Portugal.
1942-1944. 1 omslag

224 Stukken betreffende een gesloten handelsverdrag tussen
Nederland en Portugal.
1946-1949. 1 omslag
zie ook inv. nr. 311

225 Stukken betreffende de Nederlandse Kamer van Koophandel in
Lissabon.
1948. 1 omslag

226 Rapporten aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake de
inflatie in Portugal. Afschriften.
1948-1949. 1 omslag

LA LUCHTVAART

- 227** Stukken betreffende de Portugese luchtvaartpolitiek.
1944. 1 omslag

LD INDONESIE

- 228** Stukken betreffende de Portugese houding ten opzichte van
Nederlands-Indonesische overeenkomst van Linggadjadi.
1946-1947. omslag
- 229** Stukken betreffende de erkenning van de republiek Indonesië, door
Portugal.
1949. 1 omslag
- 230** Stukken betreffende de politieke verhouding tussen Portugal en
Indonesië.
1950-1951. 1 omslag

MA MILITAIRE ZAKEN

- 231** Stukken betreffende vlootbezoeken van Nederlandse
marineschepen aan Lissabon.
1946-1949. 1 omslag
zie ook inv. nrs. 329

NC REPATRIERING

- 232** Stukken betreffende de repatriëring van Nederlandse vluchtelingen
naar Nederland.
1944-1945. 1 omslag

NF1 NEDERLANDERS IN PORTUGAL

- 233** Stukken betreffende mw M.M. Salter de Sousa inzake een generale
procuratie ten behoeve van Grootboeken der Nationale Schuld.
1948-1949. 1 omslag

OA NATURALISATIES

- 234** Stukken betreffende de naturalisatie van Th. J. H. Wandschneider
Luanda.
1942-1949. 1 omslag

PA/C POLITIEKE AANGELEGENHEDEN

- 235** Stukken betreffende de voormalige Roemeense gezant N. Dianu te
Portugal inzake zijn contacten met de Roemeense koning Nicolas.

1942-1945. 1 omslag

236 Stukken betreffende de politieke situatie in Portugees Timor.
1943-1947. 1 omslag

237 Stukken betreffende de houding van Nederland ten opzichte van
Italië.
1944. 1 omslag

238 Stukken betreffende de kandidatuur van mr L.P.M. Loeff voor een
functie bij het Internationaal Bestuur te Tanger.
1947-1948. 1 omslag

239 Stukken betreffende de benoeming van jhr H.L.F.K. van
Vredenburch als administrateur bij het Internationaal Bestuur te
Tanger.
1948. 1 omslag

X DIVERSEN

240 Stukken betreffende klachten van Portugese arbeiders inzake de
arbeidsomstandigheden in Curaçao.
1945-1946. 1 omslag

Z RODE KRUIS.

241 Stukken betreffende het Nederlandse Rode Kruis te Lissabon.
1946-1949. 1 omslag

**ARCHIEF REGERINGSCOMMISSARIAAT VOOR DE
NEDERLANDSE VLUCHTELINGEN IN PORTUGAL 1940-1945**

- 242** Correspondentie met het Rode Kruis inzake de toestand van Nederlandse vluchtelingen in Frankrijk, Portugal en Spanje. 1940-1941. 1 omslag
- 243** Stukken betreffende de evacuatie van Nederlandse vluchtelingen uit Frankrijk naar Portugal. 1940-1942. 1 omslag
- 244** Stukken betreffende de evacuatie van Nederlandse vluchtelingen naar Nederlands-Indië. 1940-1942. 1 omslag
- 245** Stukken betreffende de situatie van Nederlanders in Frankrijk. 1940-1942. 1 omslag
- 246** Stukken betreffende de evacuatie van vluchtelingen in Marseille naar Zuid-Amerika. 1940-1943. 1 omslag
- 247** Correspondentie met het gezantschap te Madrid inzake de evacuatie van Nederlandse vluchtelingen naar Zuid-Amerika. 1940-1943. 1 omslag
- 248** Correspondentie met het Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake de evacuatie van Nederlandse vluchtelingen. 1940-1943. 1 omslag
- 249-265** Dossiers inzake Nederlandse vluchtelingen in Portugal. 1940-1946. 17 pakken
- 249** A - Ba
- 250** Be - Bo
- 251** Br - Co
- 252** Cr - D
- 253** E - F
- 254** G
- 255** H
- 256** I - J
- 257** K
- 258** L
- 259** M
- 260** N - P
- 261** R
- 262** Sa - Sn
- 263** So - Sw
- 264** T - V

265 W - Z

- 266** Stukken betreffende het verlenen van voorschotten en reisgelden aan Nederlandse vluchtelingen in Portugal. 1941-1942. 1 omslag
- 267** Lijsten van Nederlandse vluchtelingen vertrokken uit Portugal. 1941-1943. 1 omslag
- 268** Ingekomen notulen van de vergaderingen van het Nederlands steuncomité in Portugal. 1941-1943. 1 omslag
- 269** Rekening-courantboek ten behoeve van de Nederlandse vluchtelingen inzake opname- en aflossing van kapitaal. 1941-1945. 1 deel
- 270** Stukken betreffende de evacuatie van Nederlandse vluchtelingen naar Suriname. 1942. 1 omslag
- 271** Stukken betreffende de evacuatie van Nederlandse vluchtelingen in Spanje en Portugal naar Bilbao en Curaçao. 1942. 1 omslag
- 272** Stukken betreffende de Luxemburgse vluchtelingen in Lissabon en Madrid. 1942-1943. 1 omslag
- 273** Stukken betreffende het verzenden van voedselpakketten vanuit Portugal naar Nederland. 1942-1944. 1 omslag
- 274** Correspondentie met het Rode Kruis te Londen inzake financiële aangelegenheden van vluchtelingen. 1942-1946. 1 omslag
- 275** Stukken betreffende het zenden van voedselpakketten vanuit Washington naar Nederland. 1944. 1 omslag
- 276** Stukken betreffende het zenden van voedselpakketten aan joodse geïnterneerden in Vught, Westerbork en Barneveld. 1944. 1 omslag
- 277** Stukken betreffende het zenden van voedselpakketten naar Polen. 1944. 1 omslag

ARCHIEF GEZANTSCHAP (1940) 1948-1954 (1957)**I. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD**

zie inv nrs. 198-202

- 278-283** Indices op het archief.
1948-1954. 6 pakken
- 278** A - Cl
279 Co - F
280 G - K
281 L - O
282 P - Sl
283 Sm - Z

II. STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN**1 ORGANISME****ALGEMEEN**

- 284-289** Stukken betreffende de Nederlandse consulaten in Portugal en de Portugese kolonies.
1940-1954. 6 omslagen
zie ook inv. nrs. 217-221
- 284** Beira, 1953
285 Leopoldstad, 1950-1952.
286 Luanda, 1941-1954.
287 Macao, 1940-1950.
288 Porto, 1954.
289 Setubal, 1950-1952.

PERSONEEL

- 290** Stukken betreffende de gezantschapsraad jhr E. Boreel.
1950-1952. 1 omslag
zie ook inv. nr. 214

2 PROTOCOL

- 291** Stukken betreffende een passagebezoek van ex-koning Leopold III van België aan Portugal.
1948-1952. 1 omslag
- 292** Stukken betreffende de aanbieding van de geloofsbrieven door mr E.N. van Kleffens, gezant te Lissabon.
1950. 1 omslag

3 JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN***VOLKENRECHT EN INTERNATIONAAL RECHT***

- 293** Lijsten van vreemdelingen in Portugal.
1940-1945. 1 omslag
- 294** Stukken betreffende aanspraken van de Curaçaosche
handelmaatschappij op de Duitser H. Gomann te Moçambique.
1940-1948. 1 omslag
- 295** Rapporten inzake bedrijven in Portugal, die Duits zijn of onder
Duitse controle staan. Afschriften.
1945-1946. 1 omslag
- 296** Stukken betreffende de liquidatie van Duits bezit in Portugal.
1945-1949. 1 omslag
- 297** Stukken betreffende de restitutie vanuit Nederland geroofd goud
door de Duitsers.
1947-1953. 1 omslag
- 298** Stukken betreffende de Haagse conferentie inzake het
internationaal privaatrecht.
1949-1954. 1 omslag

PUBLIEKRECHT

- 299** Stukken betreffende de Duitse nationaliteit van mevr A. Emigs
Sluyter.
1947-1953. 1 omslag
- 300** Stukken betreffende de naturalisatie van A.E. Rieck.
1942-1952. 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2028](#)

PRIVAATRECHT

- 301** Stukken betreffende nalatenschappen.
1922-1957. 1 omslag

4 AANGELEGENHEDEN VAN OPENBARE ORDE

- 302** Stukken betreffende inlichtingen over A. van de Oever en B.W.A.
Lutkemeijer wegens immorele handelingen in Portugal.
1940-1955. 1 omslag

- 303** Stukken betreffende een visa-overeenkomst tussen Portugal en Nederland inzake de afschaffing van de visa-plicht. 1947-1954. 1 omslag

5 WATERSTAAT, VERKEER EN VERVOER

WATEREN

- 304** Stukken betreffende de buitenlandse financiering ter verbetering van de haven te Beira in Mozambique. 1948-1950. 1 omslag

SCHEEPVAART

- 305** Stukken betreffende de N.V. Stoomvaart Maatschappij Nederland te Amsterdam. 1951. 1 omslag
- 306** Stukken betreffende de kustvaart in Mozambique. 1953-1954. 1 omslag

LUCHTVAART

- 307** Stukken betreffende een luchtvaartovereenkomst tussen Nederland en Portugal. 1946-1950. 1 omslag
- 308** Stukken betreffende de Portugese luchtvaartmaatschappij (T.A.P.). 1951-1954. 1 omslag

6 ECONOMIE, ARBEID.

ALGEMEEN

- 309** Rapporten aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken de economische situatie in Portugal. Afschriften. 1953-1954. 1 omslag

ECONOMIE

- 310** Stukken betreffende eventuele bezoeken van Nederlandse landbouwexperts aan Portugese gebieden in Afrika. 1950-1954. 1 omslag

GOEDEREN

- 311** Stukken betreffende een handelsaccord tussen Nederland en Portugal.
1946-1954. 1 omslag
zie ook inv. nr. 224
- 312** Stukken betreffende een Nederlandse tentoonstelling in Portugal ter bevordering van de Nederlandse export.
1952-1953. 1 omslag

PRODUCTIE EN CONSUMPTIE

- 313** Stukken betreffende een geschil tussen de scheepswerf Foxhol en de Portugese rederij Aresto inzake ontbinding van het contract alsmede schadevergoeding wegens wanprestaties van Foxhol.
1949-1958. 1 omslag
- 314** Stukken betreffende een bezoek van Portugese ingenieurs van publieke werken aan Nederland inzake een droogleggingsproject in Portugal.
1953-1954. 1 omslag

7 SOCIALE AANGELEGENHEDEN**MAATSCHAPPELIJKE VOORZORG EN HULPBETOON**

- 315** Stukken betreffende de Portugese financiële hulp aan Nederland in verband met de watersnood.
1953. 1 omslag
- 316** Stukken betreffende een Portugese schenking van zaaitarwe voor verzilde gronden in Zeeland als gevolg van de watersnood.
1953. 1 omslag

SOCIALE EN MEDISCHE HULP

- 317** Stukken betreffende een Brits hospitaal in Lissabon en Porto voor opvang van zeelieden.
1947-1951. 1 omslag

8 CULTURELE AANGELEGENHEDEN, VOORLICHTING**ALGEMEEN**

- 318** Stukken betreffende een cultureel verdrag tussen Portugal en Brazilië.
1948-1951. 1 omslag

- 319** Stukken betreffende verenigingen Circulo dos Amigos da Hollanda te Lissabon alsmede de Nederlandse kring van vrienden van Portugal te 's-Gravenhage.
1948-1953. 1 omslag

ONDERWIJS

- 320** Stukken betreffende de uitwisseling van hoogleraren tussen Nederlandse en Portugese universiteiten.
1951-1954. 1 omslag

9 STAATKUNDE, LANDSVERDEDIGING, INTERNATIONALE ORGANISATIES

BINNENLANDSE STAATKUNDE

- 321** Stukken betreffende de politieke situatie in Portugees India.
1948-1954. 1 omslag

- 322** Rapporten aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake de politieke situatie in Macao. Afschriften.
1950-1951. 1 omslag

- 323** Rapporten aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake kolonisatie in Portugees Afrika. Afschriften.
1951. 1 omslag

BUITENLANDSE BETREKKINGEN

- 324** Rapporten aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake de politieke verhouding tussen Portugal en Indonesië. Afschriften.
1950-1951. 1 omslag

- 325** Stukken betreffende de Portugese belangstelling voor Nieuw-Guinea.
1950-1954. 1 omslag

MILITAIRE VERDEDIGING

- 326** Stukken betreffende de militaire situatie in Portugal.
1948-1953. 1 omslag

- 327** Rapport aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake de Portugese visie inzake deelname aan een internationale militaire organisatie. Afschrift.
1951. 1 stuk

328 Correspondentie met het Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake de gevolgen van de "Battle Act" voor Portugal.
1952. 1 omslag

329 Stukken betreffende vlootbezoeken van Nederlandse marineschepen aan de haven van Lissabon.
1950-1954. 1 omslag
zie ook inv. nrs. 231

INTERNATIONALE ORGANISATIES

330 Stukken betreffende de houding van Portugal in de NATO.
1951-1952. 1 omslag

331 Stukken betreffende de eventuele toetreding van Portugal tot het Intergovernmental Maritime Consultative Organisation (IMCO).
1952-1954. 1 omslag

332 Stukken betreffende een bezoek van Lord Ismay, secretaris-generaal van de NATO, aan Portugal.
1952-1954. 1 omslag